

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 66/2011-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. marca 2011 predbežne prerokoval sťažnosť E. V., B., zastúpeného advokátom JUDr. R. S., B., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 3 a čl. 46 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 89/2010 a jeho rozsudkom zo 6. októbra 2010, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť E. V. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. januára 2011 doručená sťažnosť E. V., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. R. S., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom podľa čl. 46 ods. 3 ústavy, základného

práva na ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 a 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 89/2010 a jeho rozsudkom zo 6. októbra 2010 (ďalej aj „namietaný rozsudok“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa návrhom doručeným Okresnému súdu Topoľčany (ďalej len „okresný súd“) domáhal proti odporkyni „náhrady škody vo výške 1 118,59 € so 16 % úrokom z omeškania od 26. 4. 2000 a výdajov súdneho konania vo výške 1 344,84 €“. Sťažovateľ odôvodnil návrh tým, že odporkyni udelil splnomocnenie na zastupovanie pri uzatváraní kúpnej zmluvy, predmetom ktorej boli nehnuteľnosti v jeho vlastníctve. V kúpnej zmluve uvedená kúpna cena 1 457,83 € nesúhlasila s cenou, ktorá bola vyplatená sťažovateľovi a ktorá predstavovala sumu 339,24 €, a z týchto dôvodov sa domáhal „zaplatenia rozdielu kúpnej ceny“.

Okresný súd rozsudkom č. k. 7 C 73/2008-176 z 28. januára 2010 návrh sťažovateľa zamietol. Na základe sťažovateľom podaného odvolania krajský súd rozsudkom č. k. 5 Co 89/2010-220 zo 6. októbra 2010 označený rozsudok okresného súdu potvrdil.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uvádza:

„Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 10 ods. OSP) preskúmal odvolaním rozsudok prvého stupňa (rozsudok Okresného súdu Topoľčany zo dňa 28. 01. 2010, č. k. 7 C/73/2008-176) procesným postupom podľa § 212 ods. 1 a § 214 ods. 2 OSP a dospel k záveru že odvolanie sťažovateľa nie je dôvodné a preto ako odvolací súd napadnutý rozsudok prvého stupňa v celom rozsahu potvrdil.

Sťažovateľ tvrdí, že pri prerokovaní žaloby sťažovateľa, ako aj Rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 5 Co/89/2010-220 zo dňa 06. 10. 2010 došlo zo strany Krajského súdu v Nitre k porušeniu jeho základných práv a slobôd a to:

(i) k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky;

(ii) k porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie (*the right to a fair trial*) podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd;

(iii) k porušeniu rovnosti a nedotknuteľnosti vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky;

(iv) vyvodené skutkové aj právne názory KS v Nitre sú zjavne neodôvodnené a arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň majú za následok porušenie základného práva alebo slobody podľa vyššie uvedených písmen (i), (ii), (iii) a popretie ústavných princípov zakotvených v čl. 2 odsek 2 a 3 ústavy. ...

Sťažovateľ sa pokúšal svoj právny nárok uplatniť si aj v iných konaniach a z iných právnych titulov (titulom neplatnosti kúpnej zmluvy zo dňa 26. 04. 2000 zmenenej na titul bezdôvodného obohatenia sa - rozsudok Okresného súdu v Topolčanoch zo dňa 17. 02. 2006, spis. zn. 4 C 273/02 a rozsudok Krajského súdu v Nitre zo dňa 25. 04. 2007 pod spis. zn. 5 Co 123/2006, ako aj z titulu bezdôvodného obohatenia sa - rozsudok Okresného súdu v Topolčanoch zo dňa 16. 02. 2001 pod spis. zn. 4 C 241/00), avšak bezúspešne.

Taktiež odporkyňa... podala dňa 19. 04. 2010 návrh - žalobu o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy zo dňa 26. 04. 2000 č. V 749/00, ktoré konanie je vedené na Okresnom súde v Topolčanoch pod spis. zn 6 C 94/2010, avšak svoj žalobný návrh zobrala v celom rozsahu späť a príslušný súd konanie v tejto veci uznesením zastavil. “

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľ žiada, aby ústavný súd po jej prijatí na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Krajský súd v Nitre postupom a rozsudkom zo dňa 06. 10. 2010 pod spis. zn. 5 Co/89/2010 porušil základné právo sťažovateľa E. V. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na rovnosť a nedotknuteľnosť vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Rozsudok Krajského súdu v Nitre zo dňa 06. 10. 2010 pod spis. zn. 5 Co/89/2010 sa zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľovi E. V. sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia, ktorá bude vyčíslená v písomnom vyhotovení rozsudku.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní

ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Ústavný súd ešte pred samotným posúdením sťažnosti považoval za potrebné zdôrazniť, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je viazaný návrhom sťažovateľa, ktorý je koncentrovane vyjadrený v návrhu na rozhodnutie (petite). Vychádzajúc zo skutočnosti, že sťažovateľ je v tomto prípade zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť len v rozsahu namietaného porušenia tých práv, ktorých vyslovenia sa sťažovateľ domáha v návrhu na rozhodnutie, t. j. v petite sťažnosti. Tvrdenia o porušení iných ustanovení ústavy (čl. 2 ods. 2 a 3), ktoré sťažovateľ uvádza v texte sťažnosti mimo petitu, je totiž v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu potrebné považovať iba za súčasť argumentácie sťažovateľa (III. ÚS 149/04, II. ÚS 65/07, IV. ÚS 279/07).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa len v rozsahu namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, základného práva podľa čl. 46 ods. 3 ústavy, ako aj základného práva podľa čl. 20 ods. 1 a 3 ústavy, pričom sa sústredil na posúdenie otázky, či možno považovať namietaný rozsudok krajského súdu, ako aj postup jemu predchádzajúci z ústavného hľadiska za akceptovateľný a udržateľný.

1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Podstatou sťažnosti sťažovateľa je jeho tvrdenie, že namietaným rozsudkom krajského súdu a jemu predchádzajúcim postupom došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vzhľadom na skutočnosť, *„že vyvodené skutkové aj právne názory KS v Nitre sú zjavne neodôvodnené a arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné“*.

Ústavný súd ani vo veci sťažovateľa nespochybňuje, že súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04).

Ústavný súd považoval za potrebné zdôrazniť, že v súlade so svojou konštantnou judikatúrou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

V súvislosti s námietkou sťažovateľa o arbitrárnosti a neodôvodnenosti právnych a skutkových záverov krajského súdu v namietanom rozsudku ústavný súd považoval za potrebné uviesť, že sťažovateľ ich formuluje vo veľmi abstraktnej a všeobecnej podobe, bez naznačenia ich organickej väzby na namietaný rozsudok krajského súdu [sťažovateľ v sťažnosti bez bližšieho odôvodnenia „len“ cituje príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka a Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), pozn.]. Tieto skutočnosti by pri prísne formalistickom posúdení sťažnosti mohli zakladať aj dôvod na jej odmietnutie z dôvodu nesplnenia zákonom predpísaných náležitostí (nedostatok odôvodnenia ako obligatórna náležitosť každého návrhu na začatie konania pred ústavným súdom podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Napriek tomuto závažnému nedostatku sa ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zameral aj na posúdenie jej vecnej opodstatnenosti.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na relevantnú časť odôvodnenia namietaného rozsudku krajského súdu, v ktorom sa najmä uvádza:

„Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 OSP) preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa procesným postupom podľa § 212 ods. 1 a § 214 ods. 2 OSP a dospel k tomu záveru, že odvolania obidvoch účastníkov tohto konania nie sú dôvodné.

Podľa § 420 ods. 1, 3 Obč. zák. každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti. Zodpovednosti sa zbaví ten, kto preukáže, že škodu nezavinil.

Podľa § 415 cit. zák., každý je povinný počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, na majetku, na prírode a životnom prostredí.

Podľa § 5 ods. 1 OSP súdy poskytujú pri plnení svojich úloh účastníkom v občianskom súdnom konaní poučenia o ich procesných právach a povinnostiach.

Podľa § 120 ods. 1 veta prvá OSP účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení.

V danom prípade z obsahu návrhu na začatie konania, ako aj následných ústnych alebo písomných prednesov navrhovateľa v tomto konaní vyplýva, že tento sa voči odporkyni domáhal náhrady škody jednak v sume 1.118,59 eura s príslušenstvom (z titulu rozdielu medzi kúpnu cenou uvedenou v rámci kúpnej zmluvy a skutočne dojednanou

kúpnu cenou medzi účastníkmi kúpnej zmluvy zo dňa 26. 4. 2000), a jednak sa voči odporkyňi domáha aj náhrady škody v sume 1.344,84 eura (z titulu vynaložených súdnych nákladov na súdne konania). Základným predpokladom k čomu i len čiastočnému úspechu žaloby o náhradu škody v zmysle § 420 ods. 1 Obč. zák. je súčasné naplnenie štyroch esenciálnych predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu, ktorými sú: a) porušenie právnej povinnosti, b) existencia škody, c) príčinná súvislosť medzi porušením právnej povinnosti a škodou a d) zavinenie.

Po vykonanom dokazovaní, ktoré súd prvého stupňa viedol v intenciách § 120 ods. 1, 3 a 4 ako aj § 132 OSP nebolo v konaní preukázané súčasné naplnenie týchto štyroch esenciálnych znakov, pri výskyte ktorých je možné konštatovať zodpovednosť odporcu, resp. odporkyne za škodu uplatnenú navrhovateľom v rámci žalobného petitu. Takto sa stalo aj v danom prípade, pretože navrhovateľ v konaní neunesol dôkazné bremeno v tom smere, aby preukázal, že škodu uplatnenú v rámci oboch žalobných petitov mu skutočne spôsobila odporkyňa. Pokiaľ ide o prvú časť uplatnenej výšky náhrady škody (1.118,59 eura) v prípade odporkyne skutočne nebolo preukázané to, že táto by nejakým spôsobom protizákonne zneužila svoje oprávnenia, ktoré jej ako splnomocnenej zástupkyňi vyplývali z udeleného splnomocnenia predávajúcimi v 1., 2., 3., 5. a 6. rade v rámci kúpnej zmluvy zo dňa 26. 4. 2000. K uvedenému je potrebné uviesť, že odporkyňa v tomto konaní pri uzatváraní predmetnej kúpnej zmluvy vystupovala v tej istej pozícii ako navrhovateľ, t. j. ako predávajúci. Vychádzajúc z obsahu rozsudku a najmä odôvodnenia Krajského súdu v Nitre zo dňa 25. 4. 2007 č. k. 5 Co/323/2006-294 dala práve odporkyňa vypracovať zmluvu s dátumom vyhotovenia dňa 16. 3. 2009, pričom práve touto zmluvou sa malo dosiahnuť navrátenie veci do pôvodného stavu (ako pred uzatvorením kúpnej zmluvy zo dňa 26. 4. 2000), t. j. že navrhovateľovi by sa vrátila ním odpredaná pôda a on by sa zasa vrátil manželom H. obdržanú kúpnu cenu. Na uvedenú možnosť navrhovateľ nepristúpil.“

Z odôvodnenia namietaného rozsudku krajského súdu ďalej vyplýva, že tento napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny v zmysle § 219 ods. 2 OSP, pričom výslovne uviedol, že „Odvolací súd s poukazom na uvedené dôvody napadnutý prvostupňový rozsudok v jeho zamietajúcej časti ako vecne správny podľa § 219 ods. 2 OSP potvrdil, pričom v ďalšom odvolací súd odkazuje na obsah odôvodnenia rozsudku súdu

prvého stupňa zo dňa 28. 1. 2010 č. k. 7 C/73/2008-216, s ktorým sa stotožňuje a v ďalšom naň odkazuje (§ 219 ods. 2 OSP).“.

V nadväznosti na citované ústavný súd považoval za potrebné poukázať na § 219 ods. 2 OSP, podľa ktorého ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

V danom prípade k námietkam sťažovateľa vyjadreným v jeho odvolaní zaujal podrobné stanovisko v odôvodnení svojho rozhodnutia už okresný súd, pričom z citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu vyplýva, že odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožnil s právnymi názormi prvostupňového súdu vyjadrenými v jeho rozhodnutí, t. j. postupoval v súlade s § 219 ods. 2 OSP. Z toho možno vyvodiť, že sa stotožnil so závermi okresného súdu k námietkam sťažovateľa vyjadreným v jeho odvolaní.

Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že postup a rozhodnutie všeobecného súdu, ktoré vychádzajú z aplikácie konkrétnej procesnoprávnej úpravy, v zásade nemožno hodnotiť ako porušovanie základných práv a slobôd (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). Vo svojej ustálenej judikatúre aj v nadväznosti na § 219 ods. 2 OSP ústavný súd tiež zdôrazňuje, že odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok.

V tejto súvislosti preto ústavný súd poukazuje aj na rozsudok okresného súdu č. k. 7 C 73/2008-176 z 28. januára 2010, v ktorom okresný súd okrem iného uviedol:

„Súd na základe vykonaného dokazovania a po zhodnotení jeho výsledkov dospel k záveru, že návrh nebol podaný dôvodne. Z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že navrhovateľ sa domáha náhrady škody a to z dvoch dôvodov: prvým je vyplatenie rozdielu medzi kúpnou cenou uvedenou v zmluve a tou, ktorá mu bola vyplatená predávajúcimi,

druhým dôvodom je náhrada škody z titulu súdnych výdajov, ktoré doposiaľ v súdnych sporoch mal. Základom sporu je kúpna zmluva, ktorú uzatvorila odporkyňa za navrhovateľa na základe plnomocenstva zo dňa 27. 3. 2000 a to dňa 26. 4. 2000 s kupujúcimi E. H. a manželkou A. H. Táto kúpna zmluva bola predmetom sporu vedenom na Okresnom súde Topoľčany pod sp. zn. 4 C/273/2002, v ktorom sa domáhal navrhovateľ voči kupujúcim najskôr určenia neplatnosti zmluvy, neskôr zmenil svoj návrh na zaplatenie istiny. Vo veci rozhodol Krajský súd Nitra rozsudkom zo dňa 25. 04. 2007 č. k. 5 Co 123/2006-294, v ktorom vyslovil právny názor, že zmluva je absolútne neplatná a to z dôvodu, že ak je v písomnom vyhotovení kúpnej zmluvy týkajúcej sa prevodu nehnuteľnosti uvedená cena odchylná od kúpnej zmluvy skutočne dojednanej, je neplatná celá kúpna zmluva a za platnú nemožno považovať ani kúpnu zmluvu s cenou skutočne dohodnutou, ani kúpnu zmluvu s cenou uvedenou v písomnom vyhotovení... Absolútna neplatnosť nastáva bez ďalšieho priamo zo zákona. Súd k absolútnej neplatnosti prihliada i bez návrhu z úradnej povinnosti ex officio. Obchádzanie zákona spočíva vo vylúčení záväzného pravidla zámerným použitím prostriedku, ktorý sám o sebe nie je zákonom zakázaný, v dôsledku čoho sa uvedený stav stane z hľadiska pozitívneho práva nenapadnuteľným. Konanie in fraudem legis predstavuje postup, kedy sa niekto chová podľa práva, ale tak, aby zámerne dosiahol výsledok právnu normou nepredvídaný a nežiadúci. Občiansky zákonník vychádza v ustanovení § 39 zo zásady absolútnej neplatnosti, takže zmluva, ktorá má niektorú z väd v tomto ustanovení uvedených, je zmluvou od počiatku neplatnou. Pri tom nie je rozhodné, či účastníci zmluvy o dôvodoch jej neplatnosti vedeli. Nakoľko je kúpna zmluva absolútne neplatná, nemôže si z nej uplatniť navrhovateľ od odporkyni náhradu škody vo výške rozdielu medzi vyplatenou sumou a sumou uvedenou v zmluve a preto súd návrh v tejto časti zamietol... Pokiaľ ide o druhý nárok z titulu náhrady škody za súdne náklady v súdnych sporoch, súd poukazuje na to, že všeobecná zodpovednosť za škodu a prípady osobitnej zodpovednosti sú upravené Občianskym zákonníkom a inými zákonmi, vytvárajú systém občianskoprávnej zodpovednosti za škodu... Navrhovateľ v konaní nepreukázal, že odporkyňa svojím konaním mu spôsobila škodu. Nárok pozostáva z trov konania, ktoré mal navrhovateľ v súdnych konaniach, v ktorých bol neúspešný. Nemôže prenášať svoj neúspech v konaní na odporkyňu ako nárok na náhradu škody, pri ktorej neboli splnené ani základy predpokladaného nároku na náhradu škody a to protiprávny úkon, ktorý by vykonala

odporkyňa, spôsobenie škody a príčinná súvislosť medzi protiprávnym úkonom odporkyne a škodou ktorá vznikala navrhovateľovi. Vzhľadom ku tomuto, súd zamietol návrh navrhovateľa i v tejto časti.“

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd zdôrazňuje, že jeho úlohou pri rozhodovaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je posudzovanie právnej perfektnosti namietaného rozhodnutia všeobecného súdu z hľadiska formálnych požiadaviek vyplývajúcich zo zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov a z týchto aspektov jeho „vylepšovanie“ (IV. ÚS 325/08), ale posúdenie jeho ústavnej akceptovateľnosti a udržateľnosti.

Ústavný súd v súlade s uvedeným konštatuje, že tak krajský súd, ako aj okresný súd v odôvodnení svojich rozhodnutí aplikovali príslušné zákony (predovšetkým Občiansky zákonník a Občiansky súdny poriadok) podľa ich obsahu a rozhodovali aj s prihliadnutím na právny názor vyslovený v inom konaní (rozsudok krajského súdu č. k. 5 Co 123/2006-294 z 25. apríla 2007, pozn.), v ktorom krajský súd rozhodoval o sťažovateľom uplatnenom nároku vyplývajúcom z kúpnej zmluvy (tej istej, od ktorej sa odvíjal aj nárok sťažovateľa uplatnený v namietanom konaní) a prezentoval právny názor o jej neplatnosti. Vzhľadom na nadobudnutie právoplatnosti rozsudku krajského súdu č. k. 5 Co 123/2006-294 z 25. apríla 2007 (právoplatnosť nadobudol rozsudok krajského súdu 7. júna 2007, pozn.), a tým aj prezumpciu jeho ústavnosti, krajský súd v namietanom rozsudku nemal dôvod právne posúdiť rozhodujúcu skutočnosť, od ktorej sa odvíjalo rozhodnutie v merite veci odlišne.

V danom prípade namietaný rozsudok krajského súdu a zároveň rozsudok okresného súdu č. k. 7 C 73/2008-176 z 28. januára 2010 podľa názoru ústavného súdu znesie kritériá kladené na rozhodnutia všeobecných súdov, ktoré vyplývajú z ústavných záruk základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých súčasťou je aj predpoklad, že účastníkovi súdneho konania sa táto ochrana dostane v zákonom predpokladanej kvalite (m. m. II. ÚS 63/06).

Za daných okolností ústavný súd pri predbežnom prerokovaní časti sťažnosti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorým malo dôjsť rozsudkom krajského súdu sp. zn. 5 Co 89/2010-220 zo 6. októbra 2010 a postupom jemu predchádzajúcim, dospel k záveru, že je zjavne neopodstatnená, a preto sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 3 ústavy

Podľa názoru sťažovateľa napadnutým rozsudkom krajského súdu došlo aj k porušeniu jeho základného práva garantovaného v čl. 46 ods. 3 ústavy.

Podľa čl. 46 ods. 3 ústavy každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu sťažovateľovho základného práva podľa čl. 46 ods. 3 ústavy ústavný súd uvádza, že na konanie o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu alebo orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom je daná právomoc všeobecných súdov podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Takýto prístup zodpovedá doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu (napr. II. ÚS 71/04).

Vzhľadom na to ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 3 ústavy postupom a rozsudkom krajského súdu č. k. 5 Co 89/2010-220 zo 6. októbra 2010 z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

3. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 3 ústavy

Sťažovateľ ďalej namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 3 ústavy.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 20 ods. 3 ústavy vlastníctvo zaväzuje. Nemožno ho zneužiť na ujmu práv iných alebo v rozpore so všeobecnými záujmami chránenými zákonom. Výkon vlastníckeho práva nesmie poškodzovať ľudské zdravie, prírodu, kultúrne pamiatky a životné prostredie nad mieru ustanovenú zákonom.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu absencia porušenia ústavnoprocených princípov vylučuje založenie sekundárnej zodpovednosti všeobecných súdov za porušenie základných práv sťažovateľa hmotnoprávneho charakteru, medzi ktoré nepochybne patrí aj základné právo garantujúce ochranu majetku (m. m. IV. ÚS 116/05). Ústavný súd v súlade so svojou skoršou judikatúrou (napr. II. ÚS 78/05) aj naďalej zastáva názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocené princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, prípadne čl. 6 dohovoru. V opačnom prípade by ústavný súd bol opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základným predpokladom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy.

Keďže ústavný súd odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu nepovažoval ani za svojvoľné, ani arbitrárne, nemohlo rozhodnutím krajského súdu dôjsť ani k porušeniu čl. 20 ods. 1 a 3 ústavy.

Aplikujúc uvedený právny názor na sťažnosť sťažovateľa ústavný súd dospel k záveru, že aj túto časť sťažnosti je potrebné odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo bez právneho dôvodu, aby sa ústavný súd zaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. marca 2011